

Saker til behandling i kontrollutvalgets møte

tirsdag 13. desember 2011 kl 15.30 (NB: Merk tidspunktet!)

Møtet holdes i Kontrollutvalgets sekretariat Grenseveien 88

Kart I

Sak	Side
105/11 Protokoll fra kontrollutvalgets møte 22.11.2011	2
106/11 Rapport 17/2011 Etablering og drift av NAV-kontorene i Oslo	2
107/11 Rapport 18/2011 Forvaltning av beboermidler i samlokaliserte boliger	3
108/11 Rapport 19/2011 Eierstyring og selskapsledelse i Ruter As	5
109/11 Undersøkelser i Kollektivtransportproduksjon AS og Unibuss AS	7
110/11 Kommunerevisjonens rapport 11/2009 Sporveisbussene AS – mulige lovbrudd	9
111/11 Oppfølgingsundersøkelse etter rapport 5/2010 Regelverksdatabasen – Fungerer den som forutsatt?	10
112/11 Endelig innberetning av privat bruk av tjenestebil i en virksomhet	11
113/11 Endelig innberetning om økonomiske misligheter ved et sykehjem under Sykehjemsetaten	12

105/11

Protokoll fra kontrollutvalgets møte 22.11.2011

Protokollen følger vedlagt

106/11

Rapport 17/2011 Etablering og drift av NAV-kontorene i Oslo

Saken gjelder:

I tråd med kontrollutvalget vedtak av 26.01.2010 (sak 5) har Kommunerevisjonen gjennomført en undersøkelse hvor det er sett på status og utfordringer knyttet til etablering, drift og måloppnåelse for lokale NAV-kontor i Oslo kommune. Prosjektet sorterer under satsingsområdet *virksomhetsstyring* i *Overordnet plan for forvaltningsrevisjon*, som ble vedtatt av bystyret 18.06.2008 (sak 259).

Undersøkelsen ble gjennomført ved en spørreundersøkelse til samtlige statlige og kommunale ledere ved NAV-kontorene i alle bydelene og en dybdeundersøkelse ved NAV Bjerke og NAV Søndre Nordstrand. Informasjonsinnhenting ble foretatt i samarbeid med Riksrevisjonen. Spørreundersøkelsen blant lederne ble gjennomført i april 2011, mens dybdeundersøkelsen i hovedsak ble gjennomført i 4. kvartal 2010. Undersøkelsen er som følge av ulike omstendigheter blitt forsinket.

Undersøkelsen viser at de lokale NAV-kontorenes oppstartsfase var krevende. Ved flere av kontorene var det ikke et felles, sømløst publikumsmottak ved oppstart. Undersøkelsen viser videre at aktørene opplevde at det gradvis skjedde forbedringer i samarbeidet mellom kommunal og statlig del ved de lokale NAV-kontorene, selv om en del fortsatt opplevde utfordringer på dette området på undersøkelsestidspunktet. Mange ledere vurderte at brukere med sammensatte behov i større grad hadde kommet i arbeid og aktivitet etter etableringen av NAV-kontoret. Undersøkelsen viser imidlertid at mange opplevde at kontoret fortsatt slet med å gi en del av disse brukerne et helhetlig tjenestetilbud.

Rapporteringen fra NAV-kontorene har blitt videreutviklet i perioden, herunder er det i økende grad innarbeidet informasjon om hva brukerne går til ved avslutning av større programmer.

Kommunerevisjonens rapport ble sendt byråden for helse og sosiale tjenester, Bydel Bjerke og Bydel Søndre Nordstrand for uttalelse, og NAV Oslo til orientering med mulighet for å avgi uttalelse. Alle ga uttalelser. Flere av uttalelsene til rapporten tar opp at det er stor avstand i tid mellom gjennomføringen av intervjuer og rapportering av undersøkelsen. Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester påpeker i sin uttalelse at rapporten gir en fremstilling av etableringsprosessen for lokale kontor på et gitt tidspunkt, og at NAV-reformen medfører en kontinuerlig endringsprosess og at rapporten på denne bakgrunn har begrenset betydning.

Rapport 17/2011 er en statusrapportering basert på informasjon fra slutten av 2010 og første halvdel av 2011, med noe oppdatering av informasjonen høsten 2011. Bildet som tegnes er

ikke nødvendigvis dekkende for situasjonen i dag, men bør etter Kommunerevisjonens vurdering likevel gi informasjon om oppstart og tidlig drift av NAV-kontorene, som har verdi i et tilsynsperspektiv.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget konstaterer at Kommunerevisjonens rapport 17/2011 *Etablering og drift av NAV-kontorene i Oslo* viser at oppstartsfasen var krevende for de lokale NAV-kontorene.

Utvalget merker seg at aktørene opplevde at det gradvis skjedde forbedringer i samarbeidet mellom kommunal og statlig del ved de lokale NAV-kontorene. Videre konstaterer utvalget at mange ledere vurderte at brukere med sammensatte behov i større grad hadde kommet i arbeid og aktivitet etter etableringen av NAV-kontorene, men at mange opplevde at kontorene fortsatt slet med å gi en del av disse brukerne et helhetlig tjenestetilbud.

Kontrollutvalget tar for øvrig rapport 17/2011 *Etablering og drift av NAV-kontorene i Oslo* til orientering.

Saken sendes helse- og sosialkomitéen.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 01.12.2011 m/vedlegg

107/11

Rapport 18/2011 Forvaltning av beboermidler i samlokaliserte boliger

Saken gjelder:

Kommunerevisjonen har i tråd med kontrollutvalgets vedtak 25.01.2011 (sak 8) undersøkt forvaltningen av beboermidler i samlokaliserte boliger. Undersøkelsen er gjennomført i tre samlokaliserte boliger beliggende i bydelene Grorud, Grünerløkka og Vestre Aker. Undersøkelsen hører inn under fokusområdet *Virksomhetsstyring i Overordnet plan for forvaltningsrevisjon*, som ble vedtatt av bystyret 18.06.2008 (sak 259).

Det er i perioden 2005-2010 avdekket økonomiske misligheter knyttet til forvaltningen av økonomiske midler i samlokaliserte boliger i flere bydeler. Det er i tidligere undersøkelser påpekt viktigheten av at det etableres betryggende internkontroll på området, jf Kommunerevisjonens rapport 6/2007 *Økonomisk forvaltning av klientmidler i samlokaliserte boliger*, behandlet av kontrollutvalget 03.05.2007 (sak 49) og oppfølgingsundersøkelsen som ble behandlet av kontrollutvalget 16.06.2009 (sak 58).

Kommunerevisjonen har i den foreliggende undersøkelsen hatt fokus på viktige elementer i bydelenes internkontrollsystem, samt vurdert praksis opp mot sentrale krav i Oslo kommunes *Instruks for disponering av økonomiske midler tilhørende tjenestemottakere i institusjon og utenfor institusjon – samt håndtering av tjenestemottakeres egne midler*.

Undersøkelsen avdekker vesentlige mangler. Det var blant annet mangelfull etterlevelse av kravene om bruk av gjeldende standardavtale, om å begrense antall personer med tilgang til beboernes kontanter, om bankfullmakter, om bankutskrifter og om føring av bankregnskap. Undersøkelsen avdekker også mangler på andre punkter. Rutiner og praksis varierte mellom boligene, ikke alle mangler gjaldt alle tre. De avdekkede manglene innebærer redusert grunnlag for hensiktsmessig kontroll med forvaltningen og kan utgjøre en risiko for økonomiske misligheter. Videre kan det medføre vanskeligheter med å plassere ansvar, og eventuelt beskytte ansatte mot feilaktig mistanke, dersom det avdekkes økonomiske misligheter. Vesentlige mangler var ikke avdekket gjennom bydelenes overordnede kontroll med forvaltningen.

Basert på undersøkelsen anbefaler Kommunerevisjonen at bydelene iverksetter tiltak for å sikre en mer betryggende forvaltning av beboermidler i samlokaliserte boliger.

Rapporten ble oversendt de tre bydelene og byråden for helse og sosiale tjenester til uttalelse den 27.10.2011. Det er mottatt uttalelser fra bydelene og fra Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester.

De tre bydelene oppgir at de har iverksatt, eller vurderer å iverksette tiltak i tråd med anbefalingene.

Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester skriver i sin uttalelse at avdelingen vil styrke kommunikasjonen av instruksjonen til bydelene og påpeke bydelsdirektørens ansvar knyttet til å følge opp instruksjonen. Byrådsavdelingen oppgir videre at den vil be Helse- og velferdsetaten kartlegge og bidra til å implementere gode modeller for bydelenes arbeide med å etablere tilfredsstillende internkontrollsystemer knyttet til instruksjonen. Byrådsavdelingen vurderer også ulike alternativer for bydelenes innrapportering på området.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kommunerevisjonens rapport 18/2011 *Forvaltning av beboermidler i samlokaliserte boliger* avdekker vesentlige mangler ved forvaltningen av beboermidler i tre samlokaliserte boliger i bydelene Grorud, Grünerløkka og Vestre Aker. Det var blant annet mangelfull etterlevelse av kravene om bruk av gjeldende standardavtale, om å begrense antall personer med tilgang til beboernes kontanter, om bankfullmakter, om bankutskrifter og om føring av bankregnskap.

Kontrollutvalget vil påpeke at de avdekkede manglene innebærer redusert grunnlag for hensiktsmessig kontroll med forvaltningen og kan utgjøre en risiko for økonomiske misligheter. Videre kan det medføre vanskeligheter med å plassere ansvar, og eventuelt beskytte ansatte mot feilaktig mistanke, dersom det avdekkes økonomiske misligheter.

Kontrollutvalget viser til at bystyret i sak 183/07 og 282/09 forutsatte at byrådet iverksatte tiltak for å sikre en betryggende forvaltning av beboermidler i samlokaliserte boliger. Kontrollutvalget ser alvorlig på at det fremdeles avdekkes vesentlige mangler på dette området, og viser til at kommunens kontroll er særlig viktig på et område hvor kommunen forvalter private midler for en svak gruppe.

Kontrollutvalget tar for øvrig Kommunerevisjonens rapport 18/2011 til orientering.

Kontrollutvalget innstiller til bystyret å fatte følgende vedtak:

Kommunerevisjonens rapport 18/2011 *Forvaltning av beboermidler i samlokaliserte boliger* avdekker vesentlige mangler ved forvaltningen av beboermidler i tre samlokaliserte boliger i bydelene Grorud, Grünerløkka og Vestre Aker. Det var blant annet mangelfull etterlevelse av kravene om bruk av gjeldende standardavtale, om å begrense antall personer med tilgang til beboernes kontanter, om bankfullmakter, om bankutskrifter og om føring av bankregnskap.

De avdekkede manglene innebærer redusert grunnlag for hensiktsmessig kontroll med forvaltningen og kan utgjøre en risiko for økonomiske misligheter. Videre kan det medføre vanskeligheter med å plassere ansvar, og eventuelt beskytte ansatte mot feilaktig mistanke, dersom det avdekkes økonomiske misligheter.

Bystyret viser til at bystyret i sak 183/07 og 282/09 forutsatte at byrådet iverksatte tiltak for å sikre en betryggende forvaltning av beboermidler i samlokaliserte boliger. Bystyret ser alvorlig på at det fremdeles avdekkes vesentlige mangler på dette området og forutsetter at byrådet iverksetter tiltak for å sikre en betryggende forvaltning av beboermidler i samlokaliserte boliger.

For øvrig tar bystyret Kommunerevisjonens rapport 18/2011 til orientering.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 29.11.2011 m/vedlegg

108/11

Rapport 19/2011 Eierstyring og selskapsledelse i Ruter As

Saken gjelder:

Ruter As forvalter betydelige offentlige verdier, og er satt til å utføre et stort samfunnsoppdrag på kollektivtrafikkområdet. Ruter As er eid av Oslo kommune (60%) og Akershus fylkeskommune (40%) og skal planlegge, administrere, kjøpe og markedsføre transporttilbudet i Oslo kommune og Akershus fylke. Selskapet kjøper kollektive transporttjenester med grunnlag i billettinntekter og tilskudd fra Oslo kommune og Akershus fylkeskommune. Ruter er videre eiernes kompetanseorgan for kollektivtrafikk og er således saksforbereder i de fleste kollektivtrafikkspørsmål.

Kommunerevisjonen har gjennomført en selskapskontroll i form av forvaltningsrevisjon som beskriver og vurderer hvordan Oslo kommune forvalter sine eierinteresser i Ruter As, samt om den interne styringen i selskapet, med vekt på styrets ansvar, var tilfredsstillende. Undersøkelsen omfatter perioden fra 2010 til medio 2011. Undersøkelsen omfatter ikke Ruters anskaffelser.

Bystyret fattet vedtak som åpnet for utvidet selskapskontroll i Ruter As 18.06.2008, sak 259. Kontrollutvalget besluttet 25.01.2011, sak 8, at det skulle gjennomføres selskapskontroll i Ruter As. Fylkestinget i Akershus vedtok at det kunne gjennomføres selskapskontroll i Ruter As 11.12.2008. Kontrollutvalget i Akershus besluttet å gjennomføre forvaltningsrevisjon i Ruter As 02.05.11, sak 15. Akershus og Østfold fylkesrevisjon forestår undersøkelsen av

Akershus fylkeskommunes eierstyring av Ruter As, mens Kommunerevisjonen har forestått undersøkelsen av Oslo kommunes eierstyring av Ruter As og av selskapsledelsen i Ruter As. Akershus og Østfold fylkesrevisjon og Kommunerevisjonen i Oslo har koordinert og samarbeidet om undersøkelsene, men de rapporteres separat.

Rapport 19/2011 *Eierstyring og selskapsledelse i Ruter As* viser at styringsforholdene var preget av at Oslo kommune hadde flere roller overfor selskapet. Oslo kommune hadde en tett oppfølging av Ruter. Oppfølgingen fra kommunens side hadde karakter av både eieroppfølging og tilskuddsoppfølging, og det kan i praksis være vanskelig å skille dette fra hverandre. I prinsippet vil kommunens styringsmuligheter overfor selskapet avhenge av om kommunen opptrer i egenskap av å være eier eller tilskuddsyter. Som eier kan Oslo kommune instruere styret i generalforsamling, som tilskuddsyter kan kommunen stille vilkår overfor selskapet i forbindelse med de årlige tilskuddene, men må ellers holde seg innenfor rammen av den inngåtte avtalen.

Oslo kommunes eierstrategi kom til uttrykk i vedtektene og i aksjonæravtalen, men den forelå ikke som et eget dokument. En egen eierstrategi kunne gitt mer samlet, utfyllende og tydelige forventninger til selskapet og kan lettere endres ved behov. Generalforsamlingene hadde i hovedsak vært gjennomført i overensstemmelse med vedtektene og aksjelovens krav, men det var enkelte mangler ved protokolleringene. Det var ikke oppnevnt og benyttet valgkomité, slik vedtektene krever.

Styret i Ruter As hadde i all hovedsak ivaretatt sitt forvaltnings- og tilsynsansvar i tråd med aksjelovens krav. Styret hadde ikke fastsatt nærmere regler om styrets arbeid og saksbehandling og om daglig leders arbeidsoppgaver og plikter overfor styret (styreinstruks) slik aksjeloven krever når de ansatte har representasjon i styret. Det var svakheter ved styrets protokollering av viktige spørsmål og innspill. Dette kan ha gitt styret et dårligere grunnlag for å vurdere om administrasjonen har fulgt opp de innspillene styret måtte ha og kan medføre risiko for at styret i ettertid ikke kan dokumentere at tilsynsansvaret er tilstrekkelig ivaretatt. Det var svakheter i styrets gjennomgang av selskapets samlede system for internkontroll og risikostyring for hele virksomheten. Det kan redusere styrets muligheter for håndtering av aktuelle risikoer for selskapet og styrets muligheter til å gripe inn når dette er nødvendig.

I sin uttalelse til rapporten skriver Byrådsavdeling for miljø og samferdsel blant annet at rapporten gir god oversikt over hvordan eierstyringen av Ruter As fungerer i dag og god innsikt i ledelsen av selskapet. Byrådsavdelingen ga videre uttrykk for at anbefalingene var konkrete og konstruktive og at de vil legges til grunn for eierstyringen framover.

Styret i Ruter As gir blant annet uttrykk for at anbefalingene anses som nyttige og at de gir grunnlag for forbedret styring av Ruter As.

Både byrådsavdelingen og styret i Ruter varsler relevante tiltak på bakgrunn av rapportens anbefalinger.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget har ved behandling av rapport 19/2011 *Eierstyring og selskapsledelse i Ruter As* merket seg at Oslo kommune har hatt en tett oppfølging av selskapet både som eier og tilskuddsyter. I den forbindelse er det viktig med klar rolleforståelse og ryddighet i styringen av selskapet. Eierstrategien for selskapet forelå ikke som eget dokument. Det var heller ikke

oppnevnt og benyttet valgkomité ved valg av styremedlemmene i 2010 og 2011, slik vedtektene krever.

Utvalget ser at styret i selskapet i all hovedsak har ivaretatt sitt forvaltnings- og tilsynsansvar i tråd med aksjelovens krav, men at styret i enkelte saker bør legge vekt på å protokollere viktige spørsmål og innspill for å dokumentere at tilsynsansvaret er tilstrekkelig ivaretatt, samt foreta en årlig gjennomgang av selskapets system for internkontroll og risikostyring for hele virksomheten.

Kontrollutvalget merker seg videre at Byrådsavdeling for miljø og samferdsel og styret i Ruter AS varsler relevante tiltak i forhold til Kommunerevisjonens anbefalinger.

Kontrollutvalget tar for øvrig rapport 19/2011 *Eierstyring og selskapsledelse i Ruter AS* til orientering.

Saken oversendes samferdsels- og miljøkomiteen.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 02.12.2011 m/vedlegg

109/11

Undersøkelser i Kollektivtransportproduksjon AS og Unibuss AS

Saken gjelder:

I kontrollutvalgets møte 25.10.2011, ble følgende protokollert under Eventuelt, punkt 1

Ved finanskomiteens behandling 19.10.2011 av privat forslag om gransking av kollektivtransportsekskapene vedtok komiteen enstemmig å foreslå for bystyret at kontrollutvalget skulle sørge for egne undersøkelser av mulig korrupsjon i Unibuss AS og intern kontroll i Unibuss AS og Kollektivtransportproduksjon AS. Kontrollutvalget ba Kommunerevisjonen begynne planleggingen av slike undersøkelser og på vanlig måte legge fram projektskisse for kontrollutvalget. Kommunerevisjonen fikk fullmakt til å igangsette undersøkelser dersom den finner det hensiktsmessig.

Bystyret vedtok 16.11.2011, sak 395:

Bystyret ber kontrollutvalget gjøre egne undersøkelser om mulig korrupsjon i Unibuss AS og av internkontrollen i Kollektivtransportproduksjon AS med underliggende selskaper.

Politiet har i høst prioritert arbeidet med de økonomiske mislighetene i Unibuss AS høyt. Kollektivtransportproduksjon AS og Unibuss AS har selv iverksatt undersøkelser ved hjelp av selskapets revisor, eksterne konsulenter m.v. Undersøkelsene omfatter blant annet intern kontroll på økonomiområdet, større anskaffelser og styrearbeid i

Kollektivtransportproduksjon AS med datterselskaper, samt mislighetsrettede kontroller i Unibuss AS.

Kommunerevisjonen foreslår derfor at Kommunerevisjonen i første omgang behandler følgende problemstillinger:

- Kartlegge hvilke kontroller som gjennomføres av selskapene, selskapets revisor, konsulenter m.v.
- Vurdere om disse kontrollene gjennomføres på en måte som gjør at Kommunerevisjonen og kontrollutvalget kan basere seg på rapportene etter disse kontrollene eller bør gjennomføre tilsvarende kontroller selv.
- Vurdere behovet for og eventuelt foreslå egne kontroller av det samme som selskapene og deres konsulenter m.v. ser på eller kontroller på områder som ikke dekkes.

Kommunerevisjonen mener dette bør gjøres med fokus på følgende temaer:

- Intern kontroll på økonomiområdet i hele Kollektivtransportproduksjon AS med datterselskaper.
- Gjennomføring av større anskaffelser i hele Kollektivtransportproduksjon AS med datterselskaper.
- Styrenes arbeid med intern kontroll på økonomiområdet og anskaffelser i hele Kollektivtransportproduksjon AS med datterselskaper.
- Økonomiske misligheter i Unibuss AS.

Det tas sikte på fortløpende rapportering til kontrollutvalget i løpet av 2012.

Kommunerevisjonen tar også sikte på å informere utvalget om utfallet av politiets arbeid.

Undersøkelsene innarbeides så langt som mulig i saken med forslag til nye forvaltningsrevisjoner med oppstart i første halvår 2012 som fremmes for kontrollutvalget i januar. I arbeidet med den saken vil Kommunerevisjonen også vurdere behovet for undersøkelser av anskaffelser i Ruter AS og styrearbeid, selskapsledelse og anskaffelser i Oslo Vognselskap AS.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget ber Kommunerevisjonen vurdere de igangsatte undersøkelsene av intern kontroll på økonomiområdet, større anskaffelser og styrearbeid i Kollektivtransportproduksjon AS med datterselskaper, samt de mislighetsrettede undersøkelsene i Unibuss AS.

Kontrollutvalget ønsker i første omgang en kartlegging og vurdering av selskapets egne kontroller med tanke på om det er behov for supplerende kontroller.

Undersøkelsene innarbeides så langt det er mulig i saken om forvaltningsrevisjon med oppstart i første halvår 2012 som kontrollutvalget vil behandle i januar.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 02.12.2011

Kommunerevisjonens rapport 11/2009 Sporveisbussene AS – mulige lovbrudd

Saken gjelder:

Ved kontrollutvalgets behandling 25.08.2009, sak 67, av Kommunerevisjonens rapport 11/2009 *Undersøkelse av påstander om mulige kritikkverdige forhold i Sporveisbussene AS* (selskapet har endret navn til Unibuss AS) ble det i møtet fremmet et tilleggsforslag om *mulige lovbrudd* som ble enstemmig vedtatt. Første setning i kontrollutvalgets vedtak ble følgende:

Kontrollutvalget viser til Kommunerevisjonens rapport 11/2009, og merker seg at det i perioden 2002 til 2007 er avdekket flere uryddige forhold og mulige lovbrudd i Sporveisbussene AS.

Ved bystyrets behandling av rapporten 17.02.2010 ble det bl.a. vedtatt følgende:

Bystyret ber byrådet kvittere ut Kontrollutvalet si formulering om "mulige lovbrudd" i vedtaket i sak 67/09.

Byråden for miljø og samferdsel viser i sitt notat av 28.09.2011 (vedlegg 1) til samferdsels- og miljøkomiteen til sine tidligere notater til komiteen av 15.09.2011 (vedlegg 2) og 13.01.2010 (vedlegg 3) og anser bystyrets vedtaks punkt i tilknytning til kontrollutvalgets formulering om "mulige lovbrudd" for utkvittert. I notatene er det redegjort for tiltak som er gjennomført i selskapet etter Kommunerevisjonens rapport 11/2009.

I samferdsels- og miljøkomiteens møte 12.10.2011 vedtok komiteen:

Det rettes en henvendelse til kontrollutvalget med spørsmål om utvalget fortsatt anser at det foreligger "mulige lovbrudd" i Sporveisbussene/Unibuss, slik det sies i kontrollutvalgets sak 67/2009.

Henvendelsen fra samferdsels- og miljøkomiteen følger vedlagt (vedlegg 4).

Sekretariatet viser til at det nå er på gang nye undersøkelser fra flere instanser i Unibuss AS og til den pågående politietterforskningen av mulige lovbrudd i Unibuss AS. Finanskomiteen vedtok i sitt møte 19.10.2011 å foreslå følgende for bystyret:

Bystyret ber kontrollutvalget gjøre egne undersøkelser om mulig korrupsjon i Unibuss AS og av internkontrollen i Kollektivtransportproduksjon AS med underliggende selskaper.

Med bakgrunn i dette forslaget ba kontrollutvalget i sitt møte 25.10.2011 Kommunerevisjonen begynne planleggingen av slike undersøkelser og på vanlig måte legge fram prosjektskisse for kontrollutvalget. Kommunerevisjonen fikk fullmakt til å igangsette undersøkelser.

Undersøkelser av intern kontroll i Unibuss vil naturlig omfatte svakheter og mangler som ble meldt i Kommunerevisjonens rapport 11/2009. Det er også naturlig at Kommunerevisjonen orienterer kontrollutvalget om selskapets egne undersøkelser og resultatet av

politietterforskningen. Etter sekretariatets vurdering er det hensiktsmessig å ta byrådens redegjørelse om tiltak etter rapport 11/2009 til orientering og imøtelse rapporter fra nye undersøkelser i Unibuss og de andre selskapene fra Kommunerevisjonen.

Sekretariatslederen fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar redegjørelsene fra byråden for miljø og samferdsel om tiltak gjennomført i Unibuss AS etter Kommunerevisjonens rapport 11/2009 til orientering og imøteser Kommunerevisjonens planer og rapporter for nye undersøkelser i Kollektivtransportproduksjon AS, Unibuss AS og andre datterselskaper.

Saken sendes samferdsels- og miljøkomiteen.

Dokumenter innkommet:

- Sekretariatslederens notat datert 11.11.2011 m/vedlegg

Saken var på sakskartet til utvalgets møte 22.11.2011 og ligger til fortsatt behandling.

111/11

Oppfølgingsundersøkelse etter rapport 5/2010 Regelverksdatabasen – Fungerer den som forutsatt?

Saken gjelder:

Kommunerevisjonen har gjennomført en oppfølgingsundersøkelse etter rapport 5/2010 *Regelverksdatabasen – Fungerer den som forutsatt?* Undersøkelsen ble vedtatt av kontrollutvalget 30.08.2011 (sak 73) og hører inn under fokusområde *Virksomhetsstyring i Overordnet plan for forvaltningsrevisjon*, vedtatt av bystyret 18.06.2008 (sak 259).

Formålet med undersøkelsen har vært å se om Byrådslederens kontor har iverksatt tiltak i tråd med det som ble varslet i forbindelse med hovedundersøkelsen, og i tråd med kontrollutvalgets vedtak (sak 12/2010) og finanskomiteens merknader ved behandling av rapporten (sak 47/2010).

Oppfølgingsundersøkelsen viser at Byrådslederens kontor har gjennomført mange av de varslede tiltakene fra hovedundersøkelsen. Kommunerevisjonens klare inntrykk er at databasen er mer korrekt og oppdatert nå enn da hovedundersøkelsen ble gjennomført. Byrådslederens kontor oppgir samtidig at databasen fremdeles har enkelte mangler, noe også Kommunerevisjonen har sett eksempler på. Det er derfor positivt at Byrådslederens kontor oppgir at en vurderer å justere rutinene knyttet til registrering av vedtak fra byrådet og bystyret i databasen.

Det er foreløpig ikke foretatt en kritisk vurdering av hvilken informasjon som skal inngå i den sentrale oversikten over regelverk og fullmaktsforhold, slik Byrådslederens kontor bebudet i uttalelsen til hovedundersøkelsen. En slik avklaring er viktig slik at aktørene er omforent i forståelsen av hvilke dokumenter som skal inngå i regelverksdatabasen.

I finanskomiteens merknad i møtet 05.05.2010 (sak 47) blir byrådets etterslep knyttet til fremleggelse av saker for bystyret vedrørende forskrifter som enten er eldre enn 10 år eller som nærmer seg 10 år, påpekt. Komiteen forventet at byrådet kom á jour med dette arbeidet i løpet av 2010, og ba om at byrådet orienterte bystyret om status i løpet av 1. kvartal 2011. Etter Kommunerevisjonens vurdering er det bare på området til byråden for byutvikling at bystyret ble orientert om status for 10-årsvurdering av forskrifter i tråd med finanskomiteens merknad, men det konstateres at Byrådslederens kontor oppgir at det i løpet av første kvartal 2012 vil bli rapportert samlet til finanskomiteen om status for denne 10-årsvurderingen.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget merker seg at oppfølgingsundersøkelsen viser at Byrådslederens kontor har iverksatt mange av de varslede tiltakene etter Kommunerevisjonens rapport 5/2010 *Regelverksdatabasen – fungerer den som forutsatt?*

Kontrollutvalget mener det er viktig at Byrådslederens kontor fortsetter arbeidet med å sikre at databasen er korrekt og oppdatert, og foretar en kritisk vurdering av hvilken informasjon som skal inngå i databasen.

I sin merknad av 05.05.2010 (sak 47) ba finanskomiteen byrådet om å orientere bystyret om status for arbeidet med 10-årsvurdering av forskrifter i løpet av første kvartal 2011. Utvalget konstaterer at dette ennå ikke er gjort, men at Byrådslederens kontor oppgir at en vil rapportere samlet om dette, og om det videre arbeidet med regelverksdatabasen, til finanskomiteen i løpet av første kvartal 2012.

Kontrollutvalget tar for øvrig Kommunerevisjonens oppfølgingsundersøkelse etter rapport 5/2010 *Regelverksdatabasen – fungerer den som forutsatt?* til orientering.

Saken sendes til finanskomiteen.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 30.11.2011

112/11

Endelig innberetning av privat bruk av tjenestebil i en virksomhet

Saken gjelder:

Kontrollutvalget behandlet foreløpig innberetning i møte 22.11.2011, sak 99.

Saken omhandler avskjedigelse på bakgrunn av uhjemlet privat bruk av tjenestebil utenfor arbeidstid. I avskjedigelsen viste virksomheten til etiske regler punkt 4: "Kommunens ansatte plikter å ta vare på kommunens ressurser på den mest økonomiske og rasjonelle måte, og skal ikke misbruke eller sløse med kommunens midler".

Forhold ble oppdaget ved at tjenestebilen ble observert i bruk lørdag 17.09.2011.

Virksomhetens etterfølgende undersøkelser viste fem passeringer denne lørdagen, og en rekke passeringer i helger og utenfor ordinær arbeidstid tilbake til 06.03.2010. Undersøkelsen er begrenset til perioden hvor Fjellinjen har oppbevart dokumentasjon. Bilen som vedkommende har disponert var kjørt vesentlig lengre enn de øvrige bilene i tilsvarende tjeneste. Denne kjørte over 24 000 kilometer på cirka ti måneder, mens gjennomsnittskjørelengden for de andre bilene i samme type tjeneste var under 11 000 kilometer.

Drøftingsmøte i forbindelse med varsel om avskjed ble avholdt 21.10.2011. Av møtereferatet framgår det at vedkommende beklaget forholdene, og at vedkommende ikke hadde "oppfattet alvorligheten av saken og at bruk av bilen i helgene bare ble sånn".

Virksomheten avskjediget vedkommende i brev av 09.11.2011. Forholdet ble politianmeldt 21.11.2011. I anmeldelsen ble forholdet angitt som: "Skjellig grunn til mistanke om økonomisk mislighold av stillingen og misbruk av kommunens midler". Virksomheten har fremmet krav om erstatning for tap. I vedlegg til anmeldelsen er dette anslått til å være kroner 59 188. De har tatt forbehold om størrelsen på beløpet da det er vanskelig å fastslå den eksakte størrelsen på virksomhetens tap.

Internkontrollen med bruken av tjenestebilen har vært basert på at førerne har blitt gjort kjent med Oslo kommunes etiske regler, og at det ikke har blitt gitt noen tillatelser til privat bruk. Etter avdekking av forholdet har de andre som disponerer tjenestebiler, skriftlig bekreftet at de har oppfattet at privat bruk av tjenestebilene ikke var tillatt, uten tillatelse fra ledelsen.

Kommunerevisjonen mener at enkle internkontrolltiltak ville kunne hindret den private bruken av tjenestebil eller ført til at forholdet ville blitt oppdaget tidligere.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget forutsetter at virksomheten nøyte vurderer bedre internkontroll på området. Kontrollutvalget tar for øvrig Kommunerevisjonens endelig innberetning av 02.12.2011 om privat bruk av tjenestebil i en virksomhet til orientering.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 02.12.2011

113/11

Endelig innberetning om økonomiske misligheter ved et sykehjem under Sykehjemsetaten

Saken gjelder:

Kontrollutvalget behandlet foreløpig innberetning i møte 21.09.2010, sak 71.

Det framgikk av foreløpig innberetning at kjøkkensjefen hadde innrømmet å ha underslått

kr 26 038 fra kantinen vedkommende hadde ansvaret for. Underslaget gjaldt kasseoppgjørene for ukene 25, 26 og 37 i 2009. Pengene ble tilbakebetalt og kjøkkensjefen ble avskjediget i brev datert 25.11.2009 og forholdet politianmeldt. Politiet henla saken. Oslo kommune klaget på henleggelsen og saken ble tatt opp igjen.

Det framgikk også av foreløpig innberetning at det for ukene 12-27 i 2009 manglet penger, bilag og kasseruller, og at pengene som manglet fra denne perioden var et vesentlig høyere beløp enn det kjøkkensjefen hadde innrømmet å ha underslått. Det var en rekke uklarheter i saken som Kommunerevisjonen ville følge opp.

Kommunerevisjonen gjorde en undersøkelse og avga rapport til Sykehjemsetaten 09.03.2011. Rapporten konkluderte med at det så ut til at det totalt hadde forsvunnet kroner 183 215, hvorav kjøkkensjefen har innrømmet å ha stjålet og kroner 26 038. Dermed var det kroner 157 177 som det ikke kunne gjøres rede for.

Anmeldelsen til politiet omfattet bare de kroner 26 038 som var tilbakebetalt av kjøkkensjefen.

Kommunerevisjonens undersøkelse viste at det var andre enn kjøkkensjefen som kunne ha bidratt til at kroner 157 177 fortsatt var på avveie. Undersøkelsen viste blant annet at den som var i vikariat som driftsleder, ikke hadde levert alle pengene som vedkommende skulle levert i banken 28.04.2009. Driftsleder var sykemeldt fra 06.05.2009 til vikariatet gikk ut 15.11.2009. Sykehjemsetaten hadde et møte med driftslederen 29.10.2009 om avviket i kantineoppgjør. Driftslederen erkjente at rutinene for kontantsalg ikke hadde blitt fulgt. Sykehjemsetaten hadde på det tidspunktet ikke fått klarlagt hvor mye penger som var på avveie, og fulgte ikke opp overfor driftslederen etter at kjøkkensjefen hadde innrømmet underslaget på 26 038 kroner. Driftslederen jobber ikke lenger i etaten.

Kommunerevisjonen mente at manglende oppfølging av den økonomiske internkontrollen i kantinevirksomheten var årsaken til at et så stort beløp kunne komme på avveie. Kommunerevisjonen understreket institusjonssjefens ansvar for internkontrollen.

I rapporten ble det også påpekt at regnskapsfører (Utviklings- og kompetanseetaten) ikke hadde fått plassert inn alle innbetalingene i banken fra kantinevirksomheten fra 2009 i riktig regnskap. Dette ble rettet etter at Kommunerevisjonen tok kontakt med Utviklings- og kompetanseetaten i november 2010. I brev av 13.04.2011 redegjorde Utviklings- og kompetanseetaten for nye rutiner som skulle hindre slike feil.

Av Sykehjemsetatens tilsvarende 23.03.2011 til rapporten framgikk det at etaten hadde utarbeidet nye rutiner som skulle bidra til å hindre misligheter. Etter ytterligere brevveksling opplyste Sykehjemsetaten i brev av 22.06.2011 at "Vi kommer ikke til å videresende Kommunerevisjonens redegjørelse, men har ingen innvendinger til at Kommunerevisjonen sender den til politiet". Det er ikke iverksatt personalmessige reaksjoner overfor andre enn kjøkkensjefen. Sykehjemsetaten har ikke levert ny anmeldelse.

Som det framgår av *Instruks for saksbehandling i saker om økonomiske uregelmessigheter og misligheter i Oslo kommune*, punkt 4 *Politianmeldelse, påtalebegjæring*, skal virksomheten som hovedregel anmelde forhold. Revisors fullmakt framgår av *forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner mv. § 21 begrensninger i taushetsplikten*: "Revisor kan videre underrette politiet dersom det i forbindelse med revisjonsoppdrag eller andre tjenester

framkommer forhold som gir grunn til mistanke om at det er foretatt en straffbar handling". Kommunerevisjonen har vært i kontakt med påtaleansvarlig hos politiet.

Kommunerevisoren fremmer følgende forslag til vedtak:

Kontrollutvalget mener at Sykehjemsetaten burde ha levert en ny anmeldelse etter at Kommunerevisjonens rapport avdekket at det manglet et langt høyere beløp enn det som var tatt med i anmeldelsen.

Kontrollutvalget tar for øvrig Kommunerevisjonens endelige innberetning av 02.12.2011 om mislighetssak ved et sykehjem under Sykehjemsetaten til orientering.

Dokumenter innkommet:

- Kommunerevisorens innstilling datert 02.12.2011

Kontrollutvalgets sekretariat, 05.12.2011

Reidar Enger
sekretariatsleder